

Освітній напрям

«Особистість дитини»

Витяг із Базового компонента дошкільної освіти
(нова редакція)

Рухова компетентність — це здатність дитини до самостійного застосування життєво необхідних рухових умінь та навичок, фізичних якостей, рухового досвіду в різних життєвих ситуаціях.

Результатом сформованої компетентності є задоволення природної потреби у руховій активності, що забезпечує оптимальний рівень фізичної працездатності, засвоєння та використання елементарних знань у галузі фізичної культури, сформованість умінь і навичок для вирішення рухових завдань у різних життєвих ситуаціях.

Емоційно-ціннісне ставлення:

- виявляє інтерес та потребу у фізичному вдосконаленні, емоційно реагує на власні досягнення у руховій сфері (пластичність, впевненість, виразність та естетика рухів).
- Демонструє стійку позитивну мотивацію до активної рухової діяльності, цінує чесність, товариську, підтримку в командних спортивних іграх, виявляє спритність, вміння боротися, вигравати і програвати.
- Виявляє позитивне ставлення до загартовувальних та гігієнічних процедур.

Сформованість знань:

- Знає назви основних рухів, предметів та спортивних знарядь,

усвідомлює роль фізичних вправ у розвитку та зміцненні організму.
Здатна до пізнання основ фізичного розвитку.

- Знає та свідомо дотримується правил у рухливих, спортивних іграх та вправах (зокрема з елементами змагання).
- Знає про індивідуальний принцип користування гігієнічними засобами.

Навички:

- Має сформовані життєво необхідні рухові уміння та навички, розвинені фізичні якості, достатній руховий досвід, який дозволяє застосовувати адекватні фізичні зусилля відповідно до ситуації.
- Володіє власним тілом, свідомо реагує на елементарні потреби організму, витримує відповідно до віку фізичне навантаження.
- Виявляє вольові зусилля у руховій діяльності, координує рухи, уміє орієнтуватися в просторі. Здатна самостійно застосовувати руховий досвід у повсякденному житті, оцінює і регулює можливості власного тіла. Володіє основними рухами (ходьба, біг, стрибки, лазіння, метання).
- Виконує з різних вихідних положень вправи на предметах, з предметами та без них.
- Володіє елементарними навичками загартування та особистої гігієни. Прагне бути охайною. Самостійно виконує основні гігієнічні процедури. Без нагадування дорослого користується основними гігієнічними засобами та предметами догляду за тілом.
- Намагається контролювати власну поставу; усвідомлює вплив постави на здоров'я, естетику рухів; виконує комплекс вправ для запобігання порушенням постави та плоскостопості.

Здоров'язбережувальна компетентність — це здатність дитини до застосування навичок здоров'язбережувальної поведінки відповідно до наявної життєвої ситуації; дотримання основ здорового способу життя, збереження та зміцнення здоров'я у повсякденній життєдіяльності.

Результатом розвитку цієї компетентності є потреба в опануванні способами збереження та зміцнення власного здоров'я, сукупність елементарних знань про людину та її здоров'я, здоровий спосіб життя; стійка мотивація еколого-валеологічної спрямованості щодо пізнання себе та довкілля, яка спонукає до використання навичок здоров'язбережувальної поведінки.

Емоційно-ціннісне ставлення

- Виявляє потребу в засвоєнні способів збереження власного здоров'я, орієнтованих на самопізнання та реалізацію особистої

активності в житті.

- З повагою ставиться до людей, незалежно від їхньої статі, віку та стану здоров'я.
- Виявляє позитивне ставлення до національних та сімейних здоров'язбережувальних традицій, активних форм діяльності та відпочинку, культури харчування та загартовування.

Сформованість знань

- Усвідомлює цінність здоров'я, його значення для повноцінної життєдіяльності.
- Володіє уявленнями про основні чинники збереження здоров'я — рухова діяльність, правильне харчування, дотримання питного режиму, безпечна поведінка, догляд за тілом.
- Орієнтується в основних показниках власного здоров'я (гарне самопочуття, відсутність больових відчуттів) та здоров'я людей, які її оточують.
- Знає про існування різних захворювань, орієнтується в елементарних видах допомоги людині, яка хворіє. Здатна встановлювати елементарну залежність між здоровим розвитком людського тіла та повноцінним харчуванням. Називає основні групи продуктів харчування, відрізняє корисну їжу від шкідливої. Оперує назвами основних корисних напоїв, знає про їхню роль для розвитку організму. Розуміє виняткове значення питної води для здоров'я, орієнтується в ознаках спраги й голоду.
- Має цілісне уявлення про будову людського тіла. Визначає і правильно називає елементарні функціональні можливості людського організму. Орієнтується у призначенні та дотримується правил дбайливого ставлення до органів чуттів.
- Усвідомлює, що людина народжується, проходить різні етапи життєвого шляху — дитинство, юність, зрілість, старість. Має елементарне уявлення про статеву належність, орієнтується в ознаках своєї статевої належності.
- Диференціює поняття «безпечне» і «небезпечне», усвідомлює важливість безпеки життєдіяльності (власної та інших людей). Знає правила поведінки з незнайомими людьми, орієнтується у правилах поводження з незнайомими предметами та речовинами; пожежної та електробезпеки; користуванні транспортом; в основних знаках

дорожнього руху тощо. Знає правила безпечного перебування вдома, у закладі дошкільної освіти, на вулиці, на воді, льоду, ігровому, спортивному майданчиках. Усвідомлює, до кого можна звернутись за допомогою в різних ситуаціях.

Навички

- Дотримується правил здоров'язберезувальної поведінки.
- Повідомляє дорослому про погане самопочуття, під його керівництвом виконує необхідні лікувально-профілактичні процедури.
- Уміє оцінювати поведінку власну та інших людей щодо дотримання здорового способу життя.
- Бере участь в оздоровчих та фізкультурно-розвивальних заходах.
- Дитина демонструє здатність скористатися номером телефону основної служби допомоги (пожежна, медична, поліція).
- Володіє навичками безпечної поведінки при агресивному поведженні однолітків, інших дітей або дорослих.

Особистісна компетентність. Освітній потенціал компетентності реалізується у творчій активності дитини у всіх специфічно дитячих видах діяльності (ігровій, пізнавальній, образотворчій). Виявляється в особистісних якостях дитини — від елементарних уявлень та позитивного ставлення дитини до свого внутрішнього світу (думок, почуттів, мрій, бажань, мотивів, планів, ідеалів, цілей, прагнень) до становлення основ її світогляду і розвиненості її свідомості (пізнавальної активності, емоційної сприйнятливості, позитивної налаштованості дій, думок, оптимістичними переживаннями, реалістичними намірами). Особистісну компетентність характеризує сформованість самосвідомості: ідентифікації себе зі своїм «Я», позитивної самооцінки, домагання визнання іншими її чеснот, уміння співвідносити «хочу», (мотиви, наміри), «можу» (знання, вміння навички), «буду» (регуляція поведінки та діяльності), здатність уявляти себе в минулому, теперішньому, майбутньому часі; орієнтування у своїх основних правах і обов'язках.

Результатом сформованої компетентності є:

Емоційно-ціннісне ставлення:

- Приймає своє ім'я, демонструє інтерес, приналежність і повагу до своєї родини, її традицій і звичаїв.
- Виявляє інтерес до свого внутрішнього світу (думки, почуття, бажання, мрії, ставлення).

- Орієнтується в основних емоціях і почуттях, усвідомлює, чого хоче (не хоче); може обґрунтувати своє ставлення.
- Має позитивну самооцінку та розуміє свою соціальну відповідальність у партнерських стосунках із однолітками. Виявляє переважно оптимістичне світовідчуття щодо свого сьогодення і майбутнього.

Сформованість знань:

- Має позитивне уявлення про себе (Я — хороша / хороший), оперує займенником «Я», вирізняє себе з—поміж інших, орієнтується у своїх чеснотах і вадах, знає та усвідомлює свої права, права інших, обов'язки, статеvu, родинну, соціальну приналежність та саму себе в часі, просторі тощо.
- Розуміє своє місце в системі людської життєдіяльності — у сім'ї, групі однолітків, соціально- комунікативному просторі, у різних видах діяльності.
- Правильно називає основні ознаки різних вікових періодів (дитинство, юність, зрілість, старість).
- Диференціює добро і зло, здатна управляти собою, власною поведінкою в різних життєвих ситуаціях, оперуючи усвідомленими ціннісними орієнтаціями, позитивними мотивами.

Навички:

- Характеризує себе як він / вона, а в майбутньому чоловік / жінка.
- Прагне досягати поставленої мети особистої діяльності.
- Має навички обходитися своїми силами, самостійно в знайомих ситуаціях.
- За необхідності вміє звертатися по допомогу.
- Здатна встановлювати причинно-наслідкові та смислові зв'язки між подіями життя, своїми переживаннями.
- Адекватно реагує на різні життєві ситуації, управляє собою, намагаючись стримувати негативні емоції, співвідносить характер емоційної поведінки з її наслідками для інших.
- Передбачає результат своєї діяльності, знає їхнє значення для себе і тих, хто поряд, усвідомлює свою відповідальність за вчинене.
- Виявляє самоповагу (Я — хороша / хороший), повагу до інших (інші також хороші), власну гідність.

Участь батьків

- Підтримка батьками процесу формування особистості дитини може відбуватися шляхом:

розвитку рухових навичок:

- дотримання спільних вимог щодо розпорядку дня, який відповідає

- віковим особливостям дитини;
- допомоги дитині у виконанні щоденних гігієнічних процедур, загартовувальних процедур, доступних в домашніх умовах;
 - заохочення дитини до активної рухової діяльності вдома та на вулиці, проведення спільних ігор, розваг, інших форм спортивного дозвілля; прогулянок на свіжому повітрі за різних погодних умов;

розвитку здоров'язбережувальних навичок:

- створення вдома сприятливого середовища за родинними традиціями здоров'язбереження, роз'яснення користі та шкоди певних дій як для власного здоров'я, так і членів родини;
- зацікавлення і заохочення дитини до вживання корисних для здоров'я продуктів харчування;
- закріплення в різних життєвих ситуаціях навичок безпечної поведінки вдома, на вулиці, громадських місцях;
- використання художніх творів (казки, оповідання, вірші, твори живопису тощо) про здоровий спосіб життя.

розвитку самоствалення / самосвідомості дитини:

- безумовного цілісного сприйняття дитини як повноцінного члена родини, а саме: поваги до її потреб та бажань, її емоційної Підтримки та заохочення; врахування вподобань та смаків, врахування думки дитини під час прийняття спільних рішень, надання їй відчуття безпеки та захищеності;
- узгодженості цінностей, виховних позицій та впливів між усіма членами родини;
- створення в родинних умовах простору для активної життєдіяльності дитини на побутовому та культурному рівнях;
- забезпечення щоденного позитивного емоційного, вербального та фізичного контакту з дитиною, вияв щирої зацікавленості та особистої участі у справах дитини
- (ігри, освіта, дозвілля, побут, спілкування тощо);
- забезпечення умов для набуття дитиною соціального досвіду взаємодії з однолітками та дорослими (відвідування місць громадського користування; гра та освіта з іншими дітьми; участь у культурних, мистецьких, громадських подіях тощо);
- позитивне ставлення до закладу дошкільної освіти, а також підтримка авторитету педагога, готовність включитися в розвивальну та/або корекційну роботу, ініційовану фахівцями психолого-педагогічного супроводу (педагоги, психологи, медики та інші профільні фахівці), що зумовлена індивідуально-типологічними особливостями та потребами в розвитку дитини.